
SPRÁVA O ČINNOSTI V ROKU 2014

Pospolitosť pre harmonický život

Úvodom

Rok 2014 bol pre našu organizáciu prechodovým a preto dôležitým. Skončilo sa obdobie, keď som organizáciu „ťahal“ ja (Mirec Kašiak) a aktivitu prebrala nová generácia vedená Hannou Schneiderovou. Hanna je teraz kľúčovou osobou pri realizácii viacerých projektov, preto ju tu chcem predstaviť a tiež na nej poukázať, ako sa u nás môžu rozvíjať mladí ľudia, ktorí naplno využijú možnosti, ktoré ponúkame.

Hanna prišla do Zaježovej prvý krát už v roku 2007 - najprv na kratšie pobyty, ako výpomoc na Sekieri, či na našich táboroch. Neskôr, keď prejavila záujem o dlhší pobyt, dohodli sme sa na ročnej dobrovoľníckej službe. Strávila ju tam k našej spokojnosti a tak sme boli radi, že po jej skončení sa rozhodla zotrvať v priestore Sekiera. Uvítali sme to aj preto, lebo po dlhej dobe to bol prvý človek, ktorý mal záujem o dlhodobý rozvoj tamjšej eko-komunity.

Spoločne s Hannou sme pripravili projekt „Slamený dom“, ktorý bol jednou z našich najvýraznejších aktivít v posledných rokoch. A nielen preto, že v súvislosti s ním sme vytvorili aj atraktívny dokumentárny film. Hanne sme vytvorili zázemie, a vďaka tomu chce na Sekieri realizovať svoje predstavy ukážkovej permakultúrnej farmy.

Hanna Schneiderová na Sekieri v čase, keď tam bola ako dobrovoľníčka na EDS

Keď som po mnohých rokoch intenzívnej práce pre PHŽ cítil potrebu zmeny, v Hanne som našiel človeka, ktorý bol ochotný prebrať moje úlohy a zodpovednosti. Celý uplynulý rok som jej, už z pozície dobrovoľníka, odovzdával svoje skúsenosti a postupne sa osamostatňovala a preberala čoraz viac zodpovednosti. Vytvorila si okolo seba tím pomocníkov (predovšetkým Arvida z Nemecka, ktorého tu „zachytila“ po skončení jeho dobrovoľníckej služby), vybrala novú generáciu dobrovoľníkov, prichádza z vlastnými iniciatívami a projektami. Ja som spokojný v úlohe konzultanta a dobrovoľníka, ktorý sa už nemusí cítiť viazaný ťarchou záväzkov organizácie (aspoň nie tak, ako v minulosti).

Takýto prechod nie je v malých organizáciách bežný, často sa stáva, že na ňom skončia svoju existenciu. Nájsť a pripraviť nasledovníkov je niekedy ťažké. Nám sa plynulo podaril a verím, že čerstvý vietor v plachtách Pospolitosti pre harmonický život ju posunie o kus ďalej.

Európska dobrovoľnícka služba a Eko-komunita Sekier

Eko-komunita Sekier, podobne ako v uplynulých rokoch, aj v roku 2014 hosťovala niekoľko mladých ľudí zo zahraničia v rámci Európskej dobrovoľníckej služby (EÚ program Erasmus+). Konkrétne to boli Adam a Lenka z Čiech, Marta z Poľska, Estefa zo Španielska, Pierre z Francúzska. V druhej polovici roka ich doplnili, alebo vystriedali Emily z Francúzska, Arturo zo Španielska a Vanessa z Belgicka. Okrem nich pri spravovaní Sekiera dlhodobo pomáhali Arvid z Nemecka (v pozícii technického správcu domu) a Almos zo Srbska, ktorý sa k nemu pridal v septembri. Niekoľko mesiacov dokonca bývali na Sekieri aj dobrovoľníci zo Slovenska – Tomáš z Košíc a Jano z Bratislavy.

Správca Sekiera Arvid ukazuje dobrovoľníčke Estefe a dieťaťu na návšteve, ako robiť drevené lyžičky

Táto skupina mladých ľudí sa okrem bežných úloh pri údržbe gazdovstva (záhrady, sady, chystanie palivového dreva, kosenie, starostlivosť o zvieratá) zapájala aj do iniciatív v komunite – prípravou programov pre deti, či už v lesnej škôlke, alebo počas sezónnych sviatkov. Na Sekieri opravili ploty okolo záhrad a rozobrali koziu maštal', na ktorej má vyrásť letná kuchyňa. Veľa energie minuli aj pri vytváraní drenáže, ktorá odvádza vodu z dvora. Najviac práce mimo Sekiera vykonali dobrovoľníci pri oprave strechy na Slamienke (viď nižšie). Tá im zabrala takmer celé leto, preto nebol čas uskutočniť stavbu letnej kuchyne.

Sekier bol aj naďalej otvoreným priestorom, kde sa okrem dlhodobých dobrovoľníkov vystriedali aj desiatky návštevníkov, ktorí prišli na kratšie. Taktiež sme tam hostovali cca. 10 skupinových exkurzií, detský tábor, či medzinárodný mládežnícky tábor. Najdôležitejšou aktivitou pre verejnosť sú pravidelné víkendovky, ktoré sekierčania usporadúvajú takmer každý mesiac. Sú to predovšetkým praktické kurzy – kosenie, tesárstvo, pečenie chleba, hrnčiarstvo, košíkarstvo a iné. Ich cenu udržujeme nízku, aby boli dostupné mladým ľuďom.

Sekier teda pokračoval vo fungovaní podobným spôsobom, ako v minulosti, čo je úspech, pretože sa zmenilo vedenie projektu. Znamená to, že prechod nemal žiadne negatívne dopady, práve naopak, rozbieha sa v novej intenzite.

Lesná škôlka

Lesná škôlka je projektom, ktorý prepája Ekokomunitu Sekier a spoločenstvo ľudí, ktorí sa prisťahovali do Zaježovej a okolia. Dobrovoľníci zo Sekiera sa pod vedením tamojšej dlhodobej obyvateľky a spolupracovníčky našej organizácie – Sandry Uebel venujú 2-3 krát týždenne miestnym predškôľakom. Pripravujú im aktivity v prírode, deti trávajú v interiéri oveľa menej času než v bežných škôlkach.

Deti z Lesnej škôlky spolu s dobrovoľníkmi zo Sekiera počas Fašiangov 2014

Spomedzi Sekierčanov sa tomuto projektu okrem Sandry venovala najmä Lenka z Česka a Estefa zo Španielska. Obe sa zhostili tejto úlohy výborne – k deťom si vytvorili blízky vzťah a aj samé sa od nich veľa naučili (napr. Estefa sa veľmi zlepšila v slovenčine).

Projekt lesnej škôlky sme, žiaľ, od septembra 2014 museli dočasne pozastaviť. Do základnej školy odišlo 5 detí a mladšie deti z komunity ešte na škôlku nedorástli. Kvôli trom deťom, ktoré by potenciálne škôlku mohli navštevovať sa nám ju neoplatilo prevádzkovať a tak sme sa rozhodli nový školský rok neotvoriť. Prispela k tomu aj príjemná skutočnosť, že koordinátorka projektu Sandre sa na jeseň narodilo dieťa a tak nastúpila na materskú dovolenku. Veríme, že projekt po zvýšení počtu detí v predškolskom veku obnovíme.

Letná slávnosť na sekierskych lúkach

Letnú slávnosť na sekierskych lúkach organizujeme od roku 2007. V roku 2014 sa teda uskutočnil už jej siedmy ročník. Tzv. zaježovský festival je na Slovensku svojim spôsobom ojedinelým podujatím. Snažíme sa, aby to bolo predovšetkým neformálne priateľské stretnutie ľudí, ktorí majú blízko k Zaježke a k jej životnému štýlu. Ponúka koncerty, tanečné vystúpenia, premietania, prednášky, divadlá, tvorivé dielne a ďalší podobný program. Lektormi sú ľudia zo Slovenska aj zo zahraničia, ktorý účasť na našej letnej slávnosti neberú ako možnosť zárobku, ale ako možnosť podeliť sa so svojimi znalosťami a tvorivosťou s inými ľuďmi. To vytvára príjemnú atmosféru, ktorá každý rok pritiahne aj napriek minimálnej propagácii na sekierske lúky 600-800 ľudí.

Ľudia zo Zaježky ako lektori tesárskeho workshopu

Festival pripravovalo v jeho počiatkoch predovšetkým naše občianske združenie v spolupráci s dobrovoľníkmi zo Sekiera. V posledných rokoch sme však začali do organizovania, ale aj tvorby programu čoraz viac zapájať aj ďalších ľudí z miestnej komunity. Festival sa tak stal spoločnou prezentáciou ľudí zo Zaježky a našich priateľov. A je to naozaj spoločné dielo – v minulom roku sa k príprave a uskutočneniu našej letnej slávnosti prispelo až 50 miestnych ľudí. Festival bol úspešný aj ekonomicky. Vďaka príspevkom od hostí a nízkym nákladom na organizovanie (veľká časť práce bola vykonaná dobrovoľnícky), sa počas festivalu vyzbieralo cez 3000 eur, ktoré poslúžia na rekonštrukciu Sekiera a investície do komunitného centra v Zaježovej.

Rekonštrukcia strechy na Slamienke

Dôležitým projektom uplynulého roka bola aj rekonštrukcia strechy na Slamienke. Slamienka je tradičný zaježovský roľnícky dom, ktorý sa nachádza v susedstve Vzdelávacieho centra Zaježová na laze Polomy. V rokoch 1993 až 2005 ho naša organizácia za pomoci dobrovoľníkov postupne rekonštruovala, tak, aby mohol slúžiť ako ukážka miestnej architektúry. Dom je kamenný a strechu má z ražnej slamy. Zvonka aj zvnútra sú hlinené omietky. Prechodne ho obýva rodina, ktorá pomohla pri prestavbe Vzdelávacieho centra a teraz si rekonštruje svoj vlastný dom. Slamienka teda slúži ako „adaptačný priestor“, pre ľudí, ktorých chceme podporiť v zotrvaní v Zaježovej.

Sekiersky dobrovoľníci Pierre a Sergi zo Španielska pri robení trstinovej strechy na Slamienke

Dom je od roku 2007, podobne ako aj budova Vzdelávacieho centra, spoločným vlastníctvom PHŽ a Živice. Na základe našej vzájomnej zmluvy sme boli zaviazaní uskutočniť rekonštrukciu slamenej strechy. Pôvodná už bola v havarijnom stave. Náhrada starej slamenej krytiny novou slamou by nás stála obrovské množstvo času a energie. Popri iných aktivitách nebolo reálne, že sa nám ju podarí nájsť. Nechceli sme však zvoliť najľahšie riešenie – náhradu slamenej krytiny škridľovou a objednanie prác u externej firmy. Chceli sme zachovať aspoň sčasti vzhľad aj ducha domu. Ako kompromis sme zvolili za krytinu trstinu, avšak osadená mala byť, podobne, ako v minulosti, dobrovoľníkmi. Pripravili sme mesačný medzinárodný tábor pre 10 ľudí a z ich pomocou sme nahradili časť strechy. Práca však bola oveľa náročnejšia a tým aj pomalšia, než sme čakali. Situáciu nám skomplikovalo aj mimoriadne daždivé leto. Keď pôvodní dobrovoľníci na konci júla po mesiaci odišli, postupne sme prešli k profesionalizácii práce. Sekierskych dobrovoľníkov dopĺňali niekoľkí platení miestni ľudia, ktorí boli pri práci efektívnejší aj rýchlejší. Aj tak sa nám do októbra podarilo zakryť iba $\frac{3}{4}$ strechy, práce budeme musieť dokončiť v lete 2015.

Aj napriek rôznym peripetiám bola oprava strechy na Slamienke úspešným projektom. Zapojilo sa doň cez 30 dobrovoľníkov, ktorí spoznali staré remeslo a hodnotu tradičnej práce. Podarilo sa nám nielen opraviť (zatiaľ len sčasti) peknú budovu, ale urobili sme to tak, aby si zachovala charakter ľudovej architektúry.

Plány na rok 2015

V roku 2015 budeme aj naďalej pokračovať v dobrovoľníckych pobytoch na Sekieri. Pripravujeme ďalšie projekty, vďaka ktorým budeme hosťovať nových dobrovoľníkov.

Na Sekieri plánujeme zrekonštruovať tzv. záhradný domček (podkrovie nad pivnicou), a to tak, aby sme pri stavbe využili iba prírodné materiály (drevo, slamené balíky, hlinu,...).

Taktiež chceme uskutočniť terénne úpravy na našich pozemkoch, zamerané na zachytenie a využitie povrchovej vody. Vykopeme niekoľko menších a jedno väčšie jazierko a tiež priekopy – to všetko podľa princípov permakultúrneho dizajnu.

Permakultúre sa bude venovať aj náš najzaujímavejší workshop v roku 2015 – Úplný kurz permakultúrneho dizajnu, ktorý bude viesť američan (toho času v Portugalsku) Dough Crouch.

V júli 2015 dokončíme trstinovú strechu na Slamienke. Práci sa budú venovať predovšetkým sekierski dobrovoľníci, pripravíme však aj víkendový kurz.

Kurzy na Sekieri budú však aj na iné témy, podobne ako po uplynulé roky ich budeme robiť približne raz mesačne. V prvej polovici roka využijeme skúsenosti belgickej dobrovoľníčky na Sekieri – Vanessa Colignon, ktorá je odevnou návrhárkou.

Samozrejme, že aj v roku 2015 zasvätime prvý júlový víkend Letnej slávnosti na sekierskych lúkach. Veríme, že tohto roku bude zase o čosi zaujímavejšia, pestrejšia a poučnejšia. Okrem letnej slávnosti sa budeme podieľať aj na organizovaní menších festivalov v komunite v zime, na jar a na jeseň a taktiež takzvanej zaježovskej slávnosti, ktorá je určená predovšetkým obyvateľom Zaježovej a regiónu - pôvodným aj tým novým.

Dôležitým projektom je spoločná iniciatíva našej organizácie, Živice a OZ Zaježová – vytvorenie novej stránky Zaježky, tak aby bola spoločným portálom všetkých miestnych iniciatív – komerčných aj neziskových, veľkých aj malých. Súčasne do nej zahrnieme aj už existujúci portál na vzájomnú komunikáciu miestnych ľudí (tzv. Kuchyňu) s tým, že pripravíme priestor aj na rozšírenie tejto komunikácie smerom k širšiemu okruhu priateľov a sympatizantov Zaježky.

Ako vidíte plánov je mnoho a to sú len tie najdôležitejšie. Veríme, že aj rok 2015 bude taký úspešný ako ten predchádzajúci.

S pozdravom

Miroslav „Mirec“ Kašiak

Predseda o.z. Pospolitosť pre harmonický život